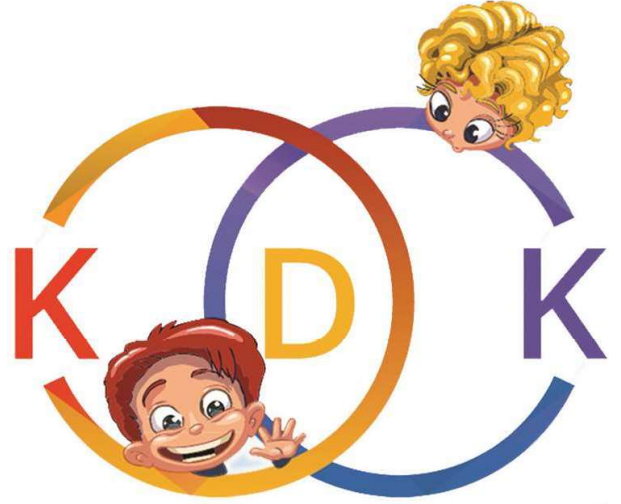

röportaj:

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

Kamu Denetçiliği Kurumu nedir ve hangi ihtiyaçtan doğdu?

Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) diğer adıyla Ombudsmanlık, 2012 yılında kurulan anayasal bir kurumdur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının VII. Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı başlıklı 74'üncü maddesine göre herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Bu kapsamda 14/6/2012 tarihli 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 1'inci maddesinde Kurumun *bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması* olduğu, 4'üncü maddesinde *Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli* olduğu hususu belirtilmektedir. Bağımsızlık ve tarafsızlık başlıklı 12'nci maddesinde ise *"Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Başdenetçiye ve denetçilere görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz (2) Başdenetçi ve denetçiler, görevlerini yerine getirirken tarafsızlık ilkesine uygun davranmak zorundadır"* hükümleri ile Kurumun bağımsızlığı teminat altına alınmıştır.

KDK neyi amaçlar?

Kurumumuz idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak üzere kurulmuştur. Ana hedef insan haklarının en iyi şekilde uygulanması ve iyi yönetimin sağlanabilmesidir. Bunu sağlarken de idarelerle vatandaş arasında arabuluculuk görevi yapmakta, vakaları sadece hukuka uygunluk yönünden değil aynı zamanda hakkaniyet, uluslararası sözleşmelere uygunluk, insan hakları ve iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde de değerlendirmekte, gerektiğinde mevzuat değişikliği önerisinde bulunabilmektedir.

KDK inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edin-

me hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumu faaliyetleri nelerdir?

KDK, Birleşmiş Milletlerin Kabul ettiği Ulusal Kuruluşların Statüsüne İlişkin İlkeler (Paris Prensipleri) ile uyumlu olarak etkin ve bağımsızlığı Anayasa ve kanun ile güvence altına alınan; insan haklarının korunması ve güçlendirilmesi için geniş yetkilerle donatılan, görev alanında hem kamu sektörünü hem kamu hizmeti yürüten özel hukuk tüzel kişilerini kapsayan, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yürüten, farklı alanlarda uzmanlaşmış sivil toplum kuruluşlarını çoğulcu temsille bir araya getiren ve sivil toplumun idarelerle işbirliğini teşvik eden, basın ile işbirliği ve ilişkilerini geliştiren, toplumda hassas gruplar

22.04.2018 - 23 Nisan Etkinliği

başta olmak üzere tüm kesimlerce erişilebilirliği bulunan, kurumsal yapısında çoğulculuğu sağlayan, yeterli kaynaklara ve özel bütçeye sahip olan, inceleme ve araştırma yetkisi bulunan, Ombudsmanlık çalışmalarında ulusal ve uluslararası aktörler ile iş birliği yapan bağımsız ulusal insan hakları kurumu niteliğindedir. Tüm faaliyetlere periyodik yayınlanan [Bülten Ombudsman](#) ve [KDK Yıllık Raporlarından](#) ulaşabilirsiniz.

Çocuklar KDK ile nasıl iletişime geçebilir ve başvuru yapabilir?

Çocukların doğrudan başvuru yapabileceği KDK çocuk web sayfası (www.kdkcocuk.gov.tr) bulunmakta olup sadece çocuklar bu sayfadan elektronik başvuru yapabilmektedir.

Başvuruda bulunan çocuklarla iletişime geçilerek hak arama kültürlerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Çocuklar KDK'ya doğrudan başvuru yapabilir, idarelerle yaşadıkları sorunların çözümünde KDK'dan yardım isteyebilirler. KDK, çocukların haklarını savunabilmelerine yardımcı olur ve çocukların idarelere erişimini destekler.

Kuruma, yerli, yabancı tüm gerçek ve tüzel kişiler tarafından, bizzat veya kanuni temsilcileri aracılığıyla, Türkçe haricindeki diller de dâhil, ücretsiz bir şekilde şikâyet başvurusunda bulunulmaktadır. Başvurular bizzat, posta, Kurum resmi internet sayfasında yer alan elektronik başvuru (<https://ebasvuru.ombudsman.gov.tr>), valilik ve kaymakamlık ofisleri aracılığı ile yapılabilmektedir.

Çocuk haklarına ilişkin yapılan başvuruların yüzde kaçını çocuklar tarafından yapılmıştır?

2013 yılında 24 çocuk başvurusunda % 100; 2014 yılında 30 çocuk başvurusunda %100; 2015 yılında 95 çocuk başvurusunda % 17,89; 2016 yılında 137 çocuk başvurusunda %64,96; 2017 yılında 245 çocuk başvurusunda % 55,92; 2018 yılında 786 çocuk başvurusunda % 85,75; 2019 yılında 459 çocuk başvurusunda % 95,42; 2020 yılında 351 çocuk başvurusunda % 90,03, Temmuz 2021 itibarıyla ise 215 çocuk başvurusunda % 94,88 oranında başvuru bizzat çocuklar tarafından yapılmıştır.

Çocuklar en çok hangi konularda şikâyet başvurusu yapıyor?

2020 yılı içinde KDK çocuk internet sayfasına erişim sağlayarak başvuru yapan çocukların başvurularında; Pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecinde derslere erişim sorunları, ebeveynlerinin işsiz kalması ya da ücretsiz izinde olması gibi nedenlerle hane gelirinin azalması veya yetersiz kalması gerekçeleriyle sosyal yardım ve ihtiyaç kredisi taleplerinde artış kaydedildiği izlenmiştir. Bu doğrultuda başvuru içeriğine göre ilgili Valilik, Kaymakamlık ve Belediyeler başta olmak üzere idarelerle iş birliği içerisinde başvuruların

Türkiye Özel Sporcular Spor Federasyonu Başkanı ve milli sporcularımızın Başkanetçi ziyareti, 2019.

ivedilikle sonuçlandırılarak ihtiyaç sahibi çocukların desteklenmesi hedeflenmiştir.

Her yıl çocuk hakları alanında yapılan başvuruların çoğunluğunu oluşturan çocuğun eğitim hakkı çerçevesinde değerlendirilen başvurular geniş kapsamlı bir dağılıma sahiptir. Bu başvurular eğitim ortamında onur kırıcı muameleden, okulların özel eğitim alanları ve ulaşım imkanlarıyla ilgili eksikliklerine, okul binalarının fiziksel kapasite yetersizliği nedeniyle çocukların güncel ihtiyaçlara cevap verilememesine, okul kantinlerinde sağlıklı beslenme hakkının ihlal edilmesine, okula ulaşımda öğrencilere tahsisli toplu ulaşım imkanlarının mahalli idarelerce sunulmamasına, korunmaya ve bakıma muhtaç çocuklara yönelik okul ve yurtlarda rehberlik hizmetlerinin ihtiyacı karşılamamasına, ceza infaz kurumunda barınan çocuğun durumuna kadar farklı alanlarda dağılım göstermektedir.

Çocuk Hakları Sözleşmesinin temel ilkeleri ve Sözleşmede düzenlenen çocuk haklarına atıfla değerlendirilen, bunun yanı sıra KDK Çocuk Hakları Stratejisi bağlamında çocuk dostu bir yaklaşımla incelenen başvurular arasında çocuğun kendisiyle ilgili kararlara katılım hakkı, sağlık hakkını etkin kullanımı, her türlü şiddete karşı korunma hakkı, bilgiye erişim hakkı, çocuğun gerek eğitim ortamında gerekse yaşadığı çevrede boş zaman değerlendirme, oyun oynama, dinlenme, spor faaliyetlerine ve kültürel etkinliklere katılma hakkı kapsamında ele alınan vakalar 2020 yılında öne çıkmıştır.

Kurum olarak çocuk hakları konusundaki faaliyetlerinizi duyurmak için ne tür yöntemler kullanıyorsunuz?

Çocuk hakları alanında yürütülen faaliyetlerin duyuruları [KDK Çocuk web sayfasından](#), [KDK kurumsal web sayfasından](#), Basın Müşavirliği kanalıyla basın ve medya kuruluşları üzerinden kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

KDK olarak çocuklarla ilgili projelerinizde ortak çalıştığımız sivil toplum kuruluşları var mı? Varsa hangi ortak projelerde yer aldınız?

Geçmiş yıllarda çocuk hakları alanında faaliyet gösteren farklı sivil toplum kuruluşları ile çeşitli çalışmalar yürütüldü. Çocuk hakları alanında faaliyet gösteren Çocuğa Şiddeti Önlemek İçin Ortaklık Ağı üyeleriyle ve Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) ile çalıştık. KDK Çocuk tanıtım filminin yapımında ICC ve UNICEF ile birlikte ortak çalışıldı. Genel olarak sivil toplum kuruluşları temsilcileri KDK tarafından düzenlenen tüm etkinliklere, çalıştaylara ve bölgesel toplantılara davet edilmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının iş birliği önerileri değerlendirilmektedir. Ayrıca yerel yönetimlerin Çocuk Meclisleri ile ortak çalışmalar yürütülmektedir. Çocuk Meclisi üyelerine yönelik 2020 yılında akran eğitimi temelinde "Kamu Denetçiliği Kurumunun Çocuklarla ve Gençlerle İletişim ve İlişkilerini Güçlendirme Eğitim Programı" uygulamaya başladık. Gençlerin KDK'nın tanıtımını desteklemeleri, aynı zamanda insan hakları alanındaki çalışmalarını ve sivil toplum faaliyetlerini teşvik etmeleri amacıyla Türkiye genelinde 100'ü aşkın üniversitede Ombudsman Toplulukları kurulmasını sağladık.

Kamu Başkanetçisi Şeref MALKOÇ'a, çocuk haklarından sorumlu Kamu Denetçisi Özlem TUNÇAK'a ve Kamu Denetçiliği Uzmanı Dilek SOYKAN'a sorularımızı içtenlikle yanıtladıkları için teşekkür ederiz.